Uvod

Provedba Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN 91/10 i 112/12, dalje u tekstu: Zakon), predstavlja iznimno važan i sveobuhvatan projekt kojim je od 1. siječnja 2011. godine promijenjen način provođenja ovrhe, a kojemu su glavni ciljevi uređenje odnosa između dužnika i vjerovnika, povećanje učinkovitosti naplate potraživanja i zaštita vjerovnika. Ovrha na novčanim sredstvima potrošača provodi se temeljem osnova za plaćanje (ovršne odluke i nagodbe domaćeg suda ili upravnog tijela) i zahtjeva ovrhovoditelja za izravnu naplatu novčane tražbine. Kao i poslovni subjekti, i određeni broj potrošača u Republici Hrvatskoj, zbog nedostatka novčanih sredstava na računima, ima problema u podmirivanju dospjelih obveza.

S obzirom da su Zakonom navedena primanja koja su izuzeta od ovrhe, u uvjetima ovrhe ovršenik je dužan Financijskoj agenciji (dalje: Fini) dostaviti obavijest za svako primanje, naknadu koji su izuzeti od ovrhe. Po primitku obavijesti od ovršenika, Fina je dužna o ovršeniku i vrsti tražbine za koju je ovrha propisana obavijestiti uplatitelja primanja/naknade, a radi uskrate uplate primanja izuzetog od ovrhe na ovršenikov račun. Ovršenik otvara poseban račun na kojeg se uplaćuju izuzeta primanja dok su sredstva na svim ostalim računima predmetom ovrhe. Od ovrhe je izuzet iznos od 2/3 prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj, a ako je plaća manja od prosječne izuzet je iznos u visini 3/4 plaće ovršenika, ali ne više od 2/3 prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj.

Kao jedna od mjera rješavanja problema potrošača koji nisu podmirili dospjele osnove za plaćanje više od 360 dana donesen je Zakon o otpisu dugova fizičkim osobama (NN 62/18) koji je stupio na snagu 21. srpnja 2018. godine. Fina je sukladno navedenom Zakonu izvršila odgovarajuće postupke prestanka postupanja po osnovama za plaćanje za ovršenike i tražbine koji ispunjavaju zakonske uvjete.

Unatoč prednostima prethodnog Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima koji je osigurao učinkovitu, jednostavnu i sveobuhvatnu ovrhu na novčanim sredstvima, dosadašnja praksa ukazala je potrebnim implementirati određene dopune odnosno usklađenja, a kako bi se otklonile nedoumice u postupanju. Najvažnije novosti u postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima koje su sadržane u novom Zakonu, objavljene su na WEB stranici Fine. Sukladno odredbi čl. 33. st. 1. novog Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN 68/18, 2/20, 46/20, 47/20, 83/20, 133/20), koji je stupio na snagu 4. kolovoza 2018. godine, automatizmom se prestala provoditi ovrha po osnovama za plaćanje koje su bile evidentirane u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje na teret ovršenika fizičke osobe, a koje se nisu naplatile u cijelosti u roku od 3 godine od datuma primitka u Finu i po kojima nije bilo nikakvih naplata posljednjih šest mjeseci. Po toj se osnovi djelomično ili u cijelosti prestala provoditi ovrha po osnovama za plaćanje za 225.322 ovršenika.

1. KRETANJE BROJA POTROŠAČA KOJI NISU PODMIRILI DOSPJELE OSNOVE ZA PLAĆANJE I IZNOS NJIHOVA DUGA – od 30.6.2023. do 30.6.2024. godine

Prema odredbama Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (dalje: Zakon), Fina provodi ovrhu na novčanim sredstvima ovršenika, poslovnih subjekata i potrošača. Sukladno Zakonu, pod pojmom „potrošač“ podrazumijeva se fizička osoba koja ne obavlja registriranu gospodarsku djelatnost i koja se ne bavi slobodnim zanimanjem.

Prema podacima koje je obradila Fina, 30. lipnja 2024. godine evidentirano je 204.066 potrošača koji nisu podmirili dospjele osnove za plaćanje. Dug potrošača iz osnova iznosio je 2,77 milijardi eura. Krajem lipnja 2023. godine evidentirano je 220.344 potrošača s dugom od 2,39 milijardi eura, a 31. prosinca 2023. godine, 210.781 potrošač s dugom od 2,71 milijardu eura (tablica 1).

Tablica 1. Broj potrošača koji nisu podmirili dospjele osnove za plaćanje i iznos njihova duga u razdoblju od 30.06.2023. do 30.06.2024. godine

Iznosi u milijardama eura

Stanje neizvršenih osnova za plaćanje	UKUPNO				Neizvršene osnove za plaćanje više od 360 dana		
	Broj potrošača	Pad ili rast broja potrošača u odnosu na prethodno stanje	Iznos duga iz osnova	Pad ili rast duga u odnosu na prethodno stanje	Broj potrošača	Iznos duga iz osnova	Udio duga u ukupnom dugu potrošača
30.06.2023.	220.344	-	2,39	-	178.900	2,16	90,2%
30.09.2023.	216.381	↓	2,63	↑	173.918	2,18	82,7%
31.12.2023.	210.781	↓	2,71	↑	168.505	2,28	84,1%
31.03.2024.	211.122	↑	2,84	↑	164.522	2,35	82,6%
30.06.2024.	204.066	↓	2,77	↓	159.722	2,33	83,9%

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

2. DUG POTROŠAČA PROMATRAN PO VJEROVNICIMA – stanje 31.12.2023. i 30.6.2024. godine

Udio duga potrošača prema bankama kao vjerovnicima, 30. lipnja 2024. godine u ukupnom dugu bio je 24,1%, a prema svim financijskim institucijama udio duga je 27,6%. Udio duga prema središnjoj državi je 32,1%. Prema visini duga slijedi dugovanje prema potrošačima kao vjerovnicima s udjelom od 3%, osiguravajućim

društvima (2,2%) te prema tvrtkama u području djelatnosti J – Informacije i komunikacije i prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave (1,3%).

Tablica 2. Broj potrošača i iznos duga segmentiran po vjerovnicima (skup) – stanje 30.06.2024.

Vrsta (skup) vjerovnika	Broj dužnika	Iznos duga u eurima	Udio u %
Banke, kreditne unije, ŠKZ i štedionice	40.396	667.858.077	24,1
Leasing i factoring društva	1.130	13.487.291	0,5
Osiguravajuća društva	34.073	60.292.010	2,2
Tvrtke - kartično poslovanje	7.989	21.816.019	0,8
Ukupan dug prema FINANCIJSKOM SEKTORU	-	**763.453.398**	**27,6**
Središnja država	86.922	890.471.190	32,1
Županije, gradovi/općine (JLP(R)S)	25.855	34.725.500	1,3
Ukupan dug prema SREDIŠNJOJ DRŽAVI i JLP(R)S	-	**925.196.690**	**33,4**
Tvrtke u području djel. D - Opskrba elektr. energijom, plinom, parom i klimatizacija	11.617	8.894.325	0,3
Tvrtke u području djelatnosti E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gosp. otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	22.201	17.254.977	0,6
Tvrtke u području djelatnosti J - Informacije i komunikacije	58.670	35.213.089	1,3
Tvrtke u području djelatnosti J - Informacije i komunikacije – od toga telekomunikacijske tvrtke (usluge)	43.761	27.660.159	1,0
Tvrtke u području djelatnosti L - poslovanje nekretninama	12.524	14.102.885	0,5
POTROŠAČI kao vjerovnici	4.607	82.471.448	3,0
Svi ostali vjerovnici (tvrtke i obrti u preostalim područjima djelat. i dr.)	-	924.319.876	33,4
SVEUKUPAN iznos duga POTROŠAČA	**204.066**[1]	**2.770.906.687**	**100,0**

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

U usporedbi sa stanjem krajem prosinca 2023. godine, iznos dospjelih neizvršenih osnova za plaćanje, prema većini vjerovnika je smanjen, najviše prema tvrtkama u području djelatnosti J - Informacije i komunikacije i prema osiguravajućim društvima, a slijede tvrtke u području djelatnosti L - poslovanje nekretninama, tvrtke u području djelatnosti E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gosp. otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, potrošači kao vjerovnici, tvrtke u području djelatnosti D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Udio duga potrošača prema bankama kao vjerovnicima, 30. lipnja 2023. godine, u ukupnom dugu bio je 28,3%, 31. prosinca 2023. godine 24,5%, a 30. lipnja 2024. godine 24,1%.

Tablica 3. Broj potrošača i iznos duga segmentiran po vjerovnicima (skup) – stanje 31.12.2023.

Vrsta (skup) vjerovnika	Broj dužnika	Iznos duga u eurima	Udio u %
Banke, kreditne unije, ŠKZ i štedionice	41.713	664.085.535	24,5
Leasing i factoring društva	1.013	11.054.377	0,4
Osiguravajuća društva	34.868	64.351.731	2,4
Tvrtke - kartično poslovanje	7.812	20.990.720	0,8
Ukupan dug prema FINANCIJSKOM SEKTORU	-	**760.482.363**	**28,1**
Središnja država	88.386	811.141.502	30,0
Županije, gradovi/općine (JLP(R)S)	27.601	34.963.630	1,3
Ukupan dug prema SREDIŠNJOJ DRŽAVI i JLP(R)S	-	**846.105.132**	**31,3**
Tvrtke u području djel. D - Opskrba elektr. energijom, plinom, parom i klimatizacija	12.579	9.531.614	0,4
Tvrtke u području djelatnosti E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gosp. otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	23.708	18.272.639	0,7
Tvrtke u području djelatnosti J - Informacije i komunikacije	63.391	40.143.595	1,5
Tvrtke u području djelatnosti J - Informacije i komunikacije – od toga telekomunikacijske tvrtke (usluge)	48.127	30.879.058	1,1
Tvrtke u području djelatnosti L - poslovanje nekretninama	15.085	15.985.172	0,6
POTROŠAČI kao vjerovnici	4.851	83.202.979	3,1
Svi ostali vjerovnici (tvrtke i obrti u preostalim područjima djelat. i dr.)	-	932.758.922	34,5
SVEUKUPAN iznos duga POTROŠAČA	**210.781**[2]	**2.706.482.416**	**100,0**

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

[1] Iskazani broj ne predstavlja sumu prethodno navedenog broja dužnika prema skupinama vjerovnika. Jedan dužnik se može pojaviti kao dužnik kod više različitih skupina vjerovnika, primjerice može imati dug prema bankama, prema središnjoj državi i prema tvrtkama u nekoj od navedenih područja djelatnosti.
[2] Iskazani broj ne predstavlja sumu prethodno navedenog broja dužnika prema skupinama vjerovnika. Jedan dužnik se može pojaviti kao dužnik kod više različitih skupina vjerovnika, primjerice može imati dug prema bankama, prema središnjoj državi i prema tvrtkama u nekoj od navedenih područja djelatnosti.

3. DUG POTROŠAČA PREMA IZNOSU DUGA – stanje 31.12.2023. i 30.6.2024. godine

Iz analize duga potrošača prema iznosu duga, po segmentima, vidno je da je najviše potrošača čiji je dug s osnove neizvršenih osnova za plaćanje jednak ili manji od 1.327 eura (10.000 kuna).

Usporedimo li navedene podatke sa stanjem od 31. prosinca 2023. godine, broj potrošača čiji dug iznosi do 1.327 eura, smanjen je s 82.944 na 80.424 ili 3%. Iznos njihova duga smanjen je s 42,7 milijuna eura na 40,5 milijuna eura ili 5,2%.

Tablica 4. Struktura potrošača prema visini duga – stanje 30.06.2024. godine Iznosi u eurima

Visina duga potrošača prema svim vjerovnicima	Broj potrošača	Ukupni dug	Dug prema bankama, KU, ŠKZ i štedion.	Dug prema središnjoj državi i JLP(R)S	Dug prema potrošačima kao vjerovnicima	Dug prema tvrtkama u područ. djel. J
≤ 1.327 €	**80.424**	**40.513.407**	**2.875.923**	**10.110.408**	**67.666**	**8.364.260**
> 1.327 ≤ 3.318 €	37.499	81.604.980	7.656.085	22.832.282	435.727	8.248.305
> 3.318 ≤ 6.636 €	29.305	140.153.037	18.454.977	35.470.162	1.745.961	6.654.313
> 6.636 ≤ 13.272 €	25.419	241.112.042	51.345.184	45.849.015	6.769.952	5.039.167
> 1.327 ≤ 13.272 €	**92.223**	**462.870.059**	**77.456.246**	**104.151.459**	**8.951.639**	**19.941.785**
> 13.272 ≤ 66.361 €	28.242	710.911.760	213.874.353	103.876.615	58.296.078	5.155.488
> 66.361 ≤ 132.723 €	1.772	161.132.719	53.380.492	32.152.818	9.337.609	698.211
> 132.723 €	1.405	1.395.478.742	320.271.063	674.905.391	5.818.455	1.053.344
> 13.272 €	**31.419**	**2.267.523.221**	**587.525.908**	**810.934.824**	**73.452.142**	**6.907.043**
Sveukupno	**204.066**	**2.770.906.687**	**667.858.077**	**925.196.690**	**82.471.448**	**35.213.089**

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

Promatrano po ostalim segmentima visine duga, broj potrošača koji nisu podmirili dospjele osnove za plaćanje, u većini segmenata je manji. Najveći pad je zabilježen kod potrošača čiji je dug veći od 3.318, a jednak ili manji od 6.636 eura. Tih je potrošača, 30. lipnja 2024., u odnosu na 31. prosinca 2023. godine, bilo za 5,1% manje. Njihov dug manji je za 4,9%.

Slijede potrošači čiji je dug veći od 1.327, a jednak ili manji od 3.318 eura, kojih je bilo za 4,6% manje, a njihov je dug manji za 4,8%.

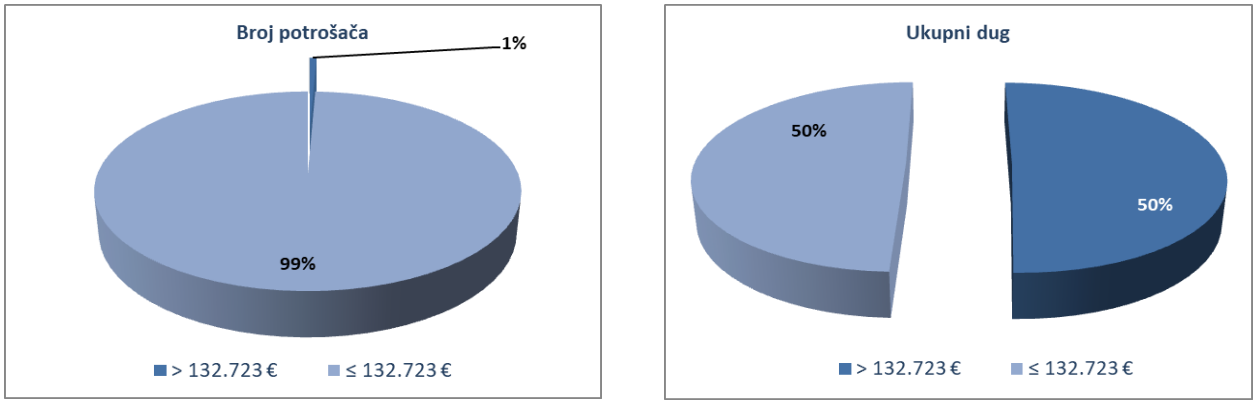
Tablica 5. Struktura potrošača prema visini duga – stanje 31.12.2023. godine Iznosi u eurima

Visina duga potrošača prema svim vjerovnicima	Broj potrošača	Ukupni dug	Dug prema bankama, KU, ŠKZ i štedion.	Dug prema središnjoj državi i JLP(R)S	Dug prema potrošačima kao vjerovnicima	Dug prema tvrtkama u područ. djel. J
≤ 1.327 €	**82.944**	**42.715.635**	**3.080.818**	**10.358.810**	**65.937**	**9.591.529**
> 1.327 ≤ 3.318 €	39.314	85.717.553	7.619.154	22.944.543	488.407	9.629.322
> 3.318 ≤ 6.636 €	30.884	147.363.939	18.858.086	36.412.485	1.903.407	7.736.825
> 6.636 ≤ 13.272 €	25.758	243.837.357	49.946.671	45.354.085	7.559.621	5.564.774
> 1.327 ≤ 13.272 €	**95.956**	**476.918.850**	**76.423.911**	**104.711.113**	**9.951.435**	**22.930.921**
> 13.272 ≤ 66.361 €	28.720	722.294.833	213.218.984	101.687.595	58.590.686	5.801.633
> 66.361 ≤ 132.723 €	1.798	162.519.316	55.542.143	31.826.040	8.769.043	739.224
> 132.723 €	1.363	1.302.033.782	315.819.678	597.521.575	5.825.877	1.080.288
> 13.272 €	**31.881**	**2.186.847.932**	**584.580.805**	**731.035.210**	**73.185.606**	**7.621.145**
Sveukupno	**210.781**	**2.706.482.416**	**664.085.535**	**846.105.132**	**83.202.979**	**40.143.595**

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

Prema stanju od 30. lipnja 2024. godine, 1.405 potrošača ima dug veći od 132.723 eura ili milijun kuna (udio u broju potrošača 0,7%), koji je iznosio 1,4 milijarde eura (udio u ukupnom dugu potrošača 50,4%). To je, u odnosu na stanje od 31. prosinca 2023. za 3,1% potrošača više i za 7,2% veći iznos duga (tablice 4. i 5.).

Grafikon 1. **Udio potrošača čiji je dug veći od 132.723 eura ili milijun kuna u ukupnom broju potrošača koji nisu podmirili dospjele osnove za plaćanje i ukupnom dugu – 30.06.2024. g.**

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

4. DUG POTROŠAČA PREMA ROČNOSTI – stanje 30.6.2023. i 30.6.2024. godine

U strukturi dospjelih neizvršenih osnova za plaćanje prema trajanju, prevladavaju one dugotrajne i ona se, u dužem razdoblju, nije mijenjala. Dominiraju osnove u trajanju duljem od godinu dana, kako po broju potrošača (udio 78,3%), tako i po iznosu neizvršenih osnova (udio 83,9%).

Tablica 6. **Broj potrošača koji nisu podmirili dospjele osnove za plaćanje i iznos njihova duga prema ročnosti – 30.06.2024.**

Iznosi u eurima

Stanje na dan	Trajanje	Iznos duga	Udio u %	Broj potrošača	Udio u %
30.06.2024.	do 30 dana	14.607.945	0,5	7.799	3,8
30.06.2024.	od 31-60 dana	13.533.817	0,5	4.785	2,3
30.06.2024.	od 61-180 dana	151.006.181	5,4	14.868	7,3
30.06.2024.	od 181-360 dana	266.164.464	9,6	16.892	8,3
30.06.2024.	više od 360 dana	2.325.594.280	83,9	159.722	78,3
30.06.2024.	**Ukupno sve ročnosti**	**2.770.906.687**	**100,0**	**204.066**	**100,0**

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

Smanjio se udio duga potrošača koji se odnosi na neizvršene osnove za plaćanje više od 360 dana. Krajem lipnja 2024. bio je za 6,3% manji nego krajem lipnja 2023. godine. Udio duga potrošača u trajanju neprekidno od 31 do 60 dana, također se smanjio, dok je udio duga u trajanju do 30 dana ostao isti. Slijedom toga, udjeli duga koji se odnose na ostala razdoblja, veći su u odnosu na njihove udjele godinu dana prije (tablice 6. i 7.).

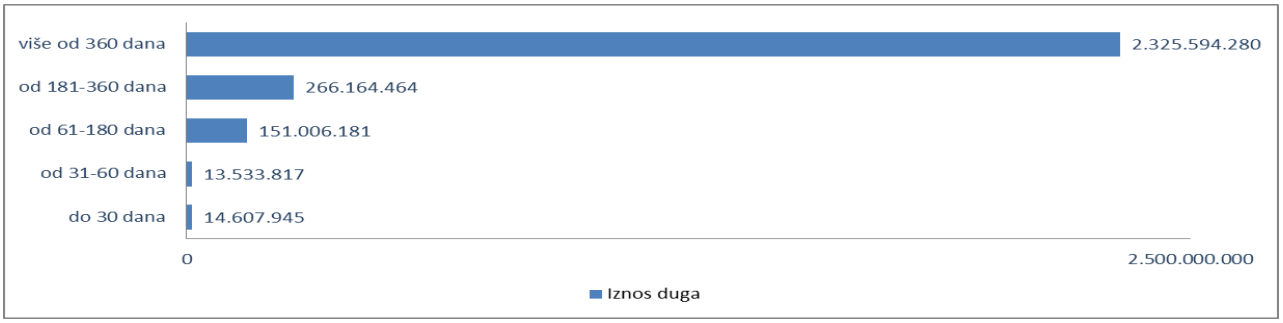
Tablica 7. **Broj potrošača koji nisu podmirili dospjele osnove za plaćanje i iznos njihova duga prema ročnosti – 30.6.2023.**

Iznosi u eurima

Stanje na dan	Trajanje	Iznos duga	Udio u %	Broj potrošača	Udio u %
30.06.2023.	do 30 dana	11.648.799	0,5	7.728	3,5
30.06.2023.	od 31-60 dana	47.045.698	2,0	4.683	2,1
30.06.2023.	od 61-180 dana	77.972.575	3,3	12.902	5,9
30.06.2023.	od 181-360 dana	98.039.097	4,1	16.131	7,3
30.06.2023.	više od 360 dana	2.156.347.513	90,2	178.900	81,2
30.06.2023.	**Ukupno sve ročnosti**	**2.391.053.682**	**100,0**	**220.344**	**100,0**

Izvor: Financijska agencija - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

Grafikon 2. **Iznos duga potrošača koji nisu podmirili dospjele osnove za plaćanje, prema ročnosti – 30.6.2024. g.**

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

5. BROJ RAČUNA POTROŠAČA PREMA PODACIMA IZ JRR-a – stanje 30.06.2024. godine

Prema stanju od 30. lipnja 2024. godine, u Republici Hrvatskoj, 3.928.392[3] potrošača ima otvorene račune, jedan ili više njih, te je ukupan broj otvorenih računa potrošača evidentiranih u Jedinstvenom registru računa (JRR) 7.092.126 računa. Od toga 442.119 (6,2%) računa ima oznaku blokade. Broj računa potrošača potpuno izuzetih od ovrhe je 778.399.

Tablica 8. Statistika otvorenih računa potrošača evidentiranih u JRR-u – stanje 30.06.2024. godine

Naziv podatka	Ukupno	Udio (%)
1. Ukupan broj POTROŠAČA s otvorenim računom	**3.928.392**	**-**
2. Ukupan broj otvorenih računa POTROŠAČA	**7.092.126**	**100,0**
2.1. Ukupan broj otvorenih računa POTROŠAČA s oznakom blokade	442.119	6,2
2.2. Ukupan broj otvorenih računa POTROŠAČA bez oznake blokade	6.650.007	93,8
3. Ukupan broj računa POTROŠAČA potpuno izuzetih od provedbe ovrhe	**778.399**	**100,0**
3.1.1 Ukupan broj računa POTROŠAČA potpuno izuzetih od provedbe ovrhe do 1.1.2011.	6.433	0,8
3.1.2 Ukupan broj računa POTROŠAČA potpuno izuzetih od provedbe ovrhe od 1.1.2011.	771.966	99,2

Izvor: Financijska agencija – Jedinstveni registar računa

Fina Info.BIZ servis pruža uvid u informacije o uspješnosti poslovanja i financijskom položaju svih poslovnih subjekata te o poslovnoj okolini u kojoj oni djeluju. Omogućuje brže, jednostavnije i sigurnije donošenje poslovnih odluka, sustavno praćenje klijenata, olakšava izradu poslovnih analiza te praćenje trendova i prepoznavanje potencijala na tržištu.

Ako ste zainteresirani i želite ugovoriti uslugu ili kupiti veći broj paketa: prodaja@fina.hr
Ako trebate korisničku podršku: 0800 0080, info@fina.hr

[3] Prema stanju od 30. lipnja 2024., 3.928.392 potrošača ima otvoren jedan ili više računa u poslovnim bankama u RH.